

Sygn. akt **II AKa 33/18**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 18 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Szczecinie II Wydział Karny w składzie:

Przewodniczący:	SSA Stanisław Kucharczyk
Sędziowie:	SA Janusz Jaromin (spr.) SA Stanisław Stankiewicz
Protokolant:	st. sekr. sądowy Karolina Pajewska

przy udziale prokuratora Prokuratury Okręgowej w Koszalinie Beaty Szefler

po rozpoznaniu w dniu 18 października 2018 r. sprawy

P. R.

oskarżonego z art.148 § 1 k.k. i inne

na skutek apelacji wniesionej przez prokuratora

od wyroku Sądu Okręgowego w Koszalinie

z dnia 28 grudnia 2017 r., sygn. akt II K 54/17

I. wyrok w zaskarżonej części utrzymuje w mocy;

II. zasądza od Skarbu Państwa na rzecz adw. Ł. J. kwotę 1033,20 (jeden tysiąc trzydzieści trzy, 20/100) złotych z VAT, tytułem nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu w postępowaniu odwoławczym;

III. wydatkami za postępowanie odwoławcze obciąża Skarb Państwa.

Stanisław Stankiewicz Stanisław Kucharczyk Janusz Jaromin

Sygn. akt II AKa 33/18

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Koszalinie wyrokiem z dnia 28 grudnia 2017 r. wydanym w sprawie o sygn. akt II 54/17, uznał P. R. za winnego tego, że:

1. w dniu 2 sierpnia 2016 roku w K. działając w zamiarze bezpośrednim pozbawienia życia E. R. kilkakrotnie ugodził ją nożem w brzuch powodując masywny krwotok, w wyniku czego E. R. zmarła na miejscu zdarzenia, tj. czynu z art. 148 § 1 k.k., i za to przestępstwo na podstawie art.148 § 1 k.k. skazał go na karę 15 (piętnastu) lat pozbawienia wolności,

2. w dniu 2 sierpnia 2016 roku w K. zabrał w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 190 złotych, telefon komórkowy (...) o wartości 500 złotych, telefon komórkowy (...) o wartości 50 złotych, plecak marki (...) o wartości 50 złotych z rzeczami osobistymi, dowód osobisty na nazwisko E. R. oraz dowód osobisty na nazwisko H. K., gdzie łączna wartość skradzionego mienia wyniosła 790 złotych, czym działano na szkodę E. R., M. R., D. R. i H. K., przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 286 § 1 k.k., art. 270 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., z art. 286 § 1 k.k., art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11

§ 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz z art. 278 § 1 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 28 kwietnia 2005 roku w sprawie sygnatura akt II K 176/05, którą odbył w okresie od 13.08.2009 r. do 13.08.2011 r. oraz przed upływem

5 lat od odbycia kary łącznej roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 286 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i z art. 284 § 2 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 30 października 2008 roku w sprawie sygnatura akt II K 438/08, którą odbył w okresie od 20.03.2013 r. do 20.11.2014 r. oraz przed upływem 5 lat od odbycia kary roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 64 § 1 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 31 marca 2014 roku w sprawie sygnatura akt X K 1051/13, którą odbył w okresie od 02.08.2012 r. do 03.08.2012 r. oraz od 20.11.2014 r. do 17.11.2015 r., tj. czynu z art. 278 § 1 k.k. w zb. z art. 275

§ 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. art. 64 § 1 k.k., i za to przestępstwo na podstawie art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k. skazał go na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

3. w dniu 20 marca 2016 roku w B. po wybiciu szyby bocznej włamał się do samochodu marki (...) o nr rej. (...), skąd zabrał w celu przywłaszczenia torebkę z portfelem z pieniędzmi w kwocie 200 złotych, dowód osobisty, prawo jazdy i legitymację studencką wystawione na nazwisko A. P., telefon komórkowy marki (...), pen drive'a marki (...), kartę płatniczą banku (...) S.A. oraz kartę płatniczą Banku (...) oraz ukrył dokument w postaci karty bibliotecznej (...) wystawionej na nazwisko A. P., którym nie miał prawa wyłączenie rozporządzać, gdzie łączna wartość skradzionego mienia wyniosła 750 złotych na szkodę A. P., przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia kary roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo kradzieży z włamaniem z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art.

64 § 1 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 31 marca 2014 roku w sprawie sygnatura akt X K 1051/13, którą odbył w okresie od 02.08.2012 r. do 03.08.2012 r. oraz od 20.11.2014 r. do 17.11.2015 r., tj. czynu z art. 279 § 1 k.k. w zb. z art. 275 § 1 k.k. w zb. z art. 276 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. w zw. art. 64

§ 2 k.k., i za to przestępstwo na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 3 k.k.

i art. 64 § 2 k.k. skazał go na karę 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności,

4. w dniu 20 marca 2016r. w B., działając w krótkich odstępach czasu, w wykonaniu z góry powziętego zamiaru:

- włamał się na rachunek bankowy A. P. w Banku (...) SA, pokonując elektroniczne zabezpieczenie chroniące dostęp do tego rachunku, przez zbliżenie karty płatniczej Banku (...) SA do terminala płatniczego w sklepie (...), skąd zabrał w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 14,90zł, płacąc nimi za dokonane zakupy,

- włamał się na rachunek bankowy A. P. w Banku (...) SA, pokonując elektroniczne zabezpieczenie chroniące dostęp do tego rachunku, przez zbliżenie karty płatniczej Banku (...) SA do terminala płatniczego w sklepie (...), skąd zabrał w celu przywłaszczenia pieniądze w kwocie 38,46zł, płacąc nimi za dokonane zakupy,

łączna wartość skradzionego mienia wyniosła 53,36zł na szkodę A. P., przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia kary roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwo kradzieży z włamaniem z art.13 § 2 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 31.03.2014 r. w sprawie XK 1051/13, którą odbył w okresie od 2.08.2012 r. do 3.08.2012 r. oraz od 20.11.2014 r. do 17.11.2015 r., tj. czynu z art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k.

i w zw. z art. 64 § 2 k.k., i za to przestępstwo na podstawie art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 2 k.k. skazał go na karę roku i 1 (jednego) miesiąca pozbawienia wolności,

5. w nocy z 12 na 13 kwietnia 2016 roku w K., po uprzednim wejściu przez okno do domu, zabrał w celu przywłaszczenia telewizor marki (...) o wartości 800 złotych, telefon komórkowy marki (...) o nr (...) o wartości 70 złotych, plecak koloru czarnego z czerwonymi wstawkami o wartości 100 złotych wraz z telefonem komórkowym marki (...)

4 o nr (...) o wartości 250 złotych, okularami przeciwsłonecznymi marki (...) wraz z etui o wartości 70 złotych, okularami przeciwsłonecznymi

o wartości 30 złotych, lekami o wartości 70 złotych, ładowarką samochodową uniwersalną o wartości 40 złotych, pieniędzmi w kwocie 20 złotych, gdzie łączna wartość strat wyniosła 1.450 złotych na szkodę M. S. (1) i M. S. (2), przy czym zarzucanego mu czynu dopuścił się przed upływem 5 lat od odbycia kary łącznej 2 lat pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 286 § 1 k.k.,

art. 270 § 1 k.k., art. 297 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k.,

z art. 286 § 1 k.k., art. 270 § 1 k.k. w zw. z art. 11 § 2 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k. oraz z art. 278 § 1 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 28 kwietnia 2005 roku w sprawie sygnatura akt II K 176/05, którą odbył w okresie od

13.08.2009 r. do 13.08.2011 r. oraz przed upływem 5 lat od odbycia kary łącznej roku i 8 miesięcy pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 297 § 1 k.k. w zb. z art. 286 § 1 k.k. przy zast. art. 11 § 2 k.k. i z art. 284 § 2 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego w Koszalinie z dnia 30 października 2008 roku

w sprawie sygnatura akt II K 438/08, którą odbył w okresie od 20.03.2013 r. do 20.11.2014 r. oraz przed upływem 5 lat od odbycia kary roku pozbawienia wolności za umyślne przestępstwa podobne z art. 13 § 2 k.k. w zw. z art. 279 § 1 k.k. i art. 279 § 1 k.k. w zw. z art. 12 k.k. i art. 64 § 1 k.k. orzeczonej wyrokiem Sądu Rejonowego

w K. z dnia 31 marca 2014 roku w sprawie sygnatura akt X K 1051/13,

którą odbył w okresie od 02.08.2012 r. do 03.08.2012 r. oraz od 20.11.2014 r. do 17.11.2015 r., tj. czynu z art. 278 § 1 k.k. w zw. art. 64 § 1 k.k., i za to przestępstwo na podstawie art. 278 § 1 k.k. skazał go na karę roku pozbawienia wolności,

6. na podstawie art. 85 § 1 i 2 k.k., art. 86 § 1 k.k. połączył orzeczone wobec oskarżonego P. R. kary pozbawienia wolności i wymierzył mu karę łączną 18 (osiemnastu) lat pozbawienia wolności,

7. na podstawie art. 63 § 1 k.k. na poczet wymierzonej oskarżonemu P. R. kary łącznej pozbawienia wolności zaliczył mu okresy rzeczywistego pozbawienia go wolności od dnia 22.03.2016 r. godz. 17.50 do dnia 23.03.2016 r. godz. 15.00, od dnia 16.04.2016 r. godz. 1.10 do dnia 16.04.2016 r. godz. 13.35,

od dnia 28.12.2016 r. godz. 14.20 do dnia 29.12.2016 r. godz. 14.45 i od dnia 29.12.2016 r. godz. 16.20 do dnia 15 stycznia 2017 r.,

8. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego P. R. na rzecz:

- D. R. i M. R. solidarnie kwotę 740 zł (siedemset czterdzieści złotych) tytułem naprawienia szkody,

- A. P. kwotę 750 zł (siedemset pięćdziesiąt złotych) tytułem naprawienia szkody,

- M. S. (1) i M. S. (2) solidarnie kwotę 130 zł (sto trzydzieści złotych) tytułem naprawienia szkody,

- D. R. kwotę 100.000 zł (sto tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznane przez niego krzywdy, a w pozostałym zakresie wnioski oddalono,

- M. R. kwotę 60.000 zł (sześćdziesiąt tysięcy złotych) tytułem zadośćuczynienia za doznane przez niego krzywdy a w pozostałym zakresie wnioski oddalono,

9. zwolnił oskarżonego od obowiązku uiszczenia na rzecz Skarbu Państwa kosztów procesu, w tym od opłaty.

Apelację od powyższego wyroku złożył Prokurator Okręgowy w Koszalinie zaskarżając powyższy wyrok na niekorzyść oskarżonego P. R. w części dotyczącej orzeczenia o karze. Wyrokowi powyższemu zarzucił: „rażącą niewspółmierność

orzeczonej wobec P. R. w punkcie 1 wyroku kary jednostkowej polegającą na orzeczeniu za przypisany mu czyn z art. 148 § 1 k.k. kary 15 (piętnastu) lat pozbawienia wolności, podczas gdy bardzo wysoki stopień winy oraz społecznej szkodliwości czynu wyrażający się w sposobie działania oskarżonego, rodzaju naruszonych przez niego dóbr prawnych, umyślności, motywacji, okolicznościach działania, rozmiarze ujemnych następstw przestępstwa, a także wzgląd na prewencyjny i wychowawczy cel kary i społeczne jej oddziaływanie przemawiają za orzeczeniem względem P. R. surowszej kary jednostkowej, a co za tym idzie kary łącznej w wyższym wymiarze.”

Podnosząc ten zarzut, Prokurator wniósł o zmianę wyroku w zaskarżonej części poprzez:

- podwyższenie wymierzonej oskarżonemu w punkcie 1 wyroku kary jednostkowej pozbawienia wolności za czyn z art. 148 § 1 k.k., poprzez wymierzenie mu kary 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności,

- podwyższenie wymierzonej oskarżonemu w pkt 6 wyroku kary łącznej poprzez wymierzenie mu na podstawie art. 88 k.k. kary 25 (dwudziestu pięciu) lat pozbawienia wolności.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja Prokuratora Okręgowego w Koszalinie nie zasługiwała na uwzględnienie.

Analizując zakres oraz treść wniesionego środka odwoławczego bezspornie stwierdzić należy, że poza polem zainteresowania jego autor pozostawił kwestię winy

i sprawstwa oskarżonego w zakresie zarzucanych mu czynów, natomiast wszedł on

w polemikę z ustaleniami Sądu I instancji dotyczącymi wysokości wymierzonej P. R. kary za czyn przypisany mu w punkcie 1-szym wyroku (kwalifikowany z art. 148 § 1 k.k.) oraz w konsekwencji też wysokości orzeczonej względem jego osoby kary łącznej. Zważywszy na fakt zawężenia zakresu zaskarżenia w wywiedzionej apelacji do wyłącznie tej części rozstrzygnięcia, również Sąd Apelacyjny w uzasadnieniu wyroku ograniczył pole swej analizy do poruszanej wyżej problematyki.

W pierwszej kolejności warto zatem przypomnieć, że istota prewencyjnego oddziaływania kary polega na wpływaniu – także poprzez niezbędną, to jest konieczną surowość – na kształtowanie podstaw moralnych, organizujących społeczeństwa, wiarę w nie i ufność w celowość przestrzegania norm, systemy te tworzących. Orzeczona kara winna zatem mieć także wpływ na każdego, kto w jakikolwiek sposób dowiedział się o przestępstwie i zapadłym orzeczeniu.

Względy społeczne oddziaływania kary są podyktowane potrzebą przekonania społeczeństwa

o nieuchronności kary za naruszanie dóbr prawem chronionych, nieopłacalnością zamachów na te dobra, wzmożenia poczucia odpowiedzialności, ugruntowania poszanowania prawa i wyrobienia właściwego poczucia sprawiedliwości oraz poczucia bezpieczeństwa. Kara jest również jednym z ważnych środków zwalczania przestępczości, tak w sensie jej funkcji odstraszałającej, jak i w zakresie kształtowania społecznie pożądanых postaw. Ma wdrażać osoby skazane do poszanowania zasad współżycia społecznego oraz do przestrzegania porządku prawnego, i tym samym przeciwdziałać powrotowi do przestępstwa (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 09.05.2002 r., sygn. akt II AKa 526/01, KZS 2002/10/69, wyrok SA w Lublinie z dnia 12.01.2006 r., sygn. akt II AKa 290/05).

Przenosząc powyższe rozważania na grunt przedmiotowej sprawy, podkreślić należy, iż orzeczone przez Sąd Okręgowy wobec oskarżonego kary pozbawienia wolności – w tym też ta wymierzona za przestępstwo z art. 148 k.k. – nie rażą swoją łagodnością. Już na wstępie stwierdzić należy, że dla skuteczności podniesionego przez rzecznika oskarżenia publicznego zarzutu rażącej niewspółmierności, konieczne było wykazanie przez skarżącego, że przy ustalaniu wysokości kary Sąd I instancji nie uwzględnił wszystkich okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego, zaś na jego korzyść poczytał okoliczności, które takiej wymowy nie miały, bądź też - prawidłowo określając wszystkie te okoliczności - błędnie określił ich wagę i znaczenie dla wymiaru kary. W sprawie niniejszej żadna z tych sytuacji nie zaistniała. Nie wykazał tego ani skarżący, ani całościowa kontrola odwoławcza tego zakresu wyroku przeprowadzona przez Sąd Apelacyjny.

Zestawiając argumentację skarżącego z treścią uzasadnienia zaskarżonego wyroku stwierdzić należy, że sprowadza się ona do ponownego przytoczenia okoliczności przemawiających na niekorzyść oskarżonego, które wszak Sąd I instancji przy wymiarze orzeczonych kar uwzględnił. W szczególności miał pełną świadomość postawy oskarżonego w toku postępowania karnego, okoliczności popełnionej zbrodni, sposobu zachowania, postaci zamiaru, wywołanych skutków oraz motywacji sprawcy. W oparciu o te okoliczności Sąd meriti w sposób prawidłowy ustalił, zarówno stopień winy, jak i stopień społecznej szkodliwości tego czynu, którego oskarżony się dopuścił. Równocześnie Sąd ten w części motywacyjnej zaskarżonego wyroku wyraził w pełni podzielany także przez Sąd Apelacyjny pogląd dotyczący eliminacyjnego charakteru kary 25 lat pozbawiania wolności oraz wyjątkowości stosowania tego rodzaju sankcji. Sąd Odwoławczy uznał również za w pełni uprawnione argumenty, które przytoczono uzasadniając brak zasadności wymierzenia tego rodzaju sankcji P. R. za przypisaną mu zbrodnię. W szczególności bowiem należało uwzględnić przy miarkowaniu kary wymierzanej sprawcy za czyn

z art. 148 § 1 k.k. postać jego zamiaru, który w przypadku w/w oskarżonego był nagły, a jako taki charakteryzuje się on jednak niższym stopniem winy sprawcy

w porównaniu z planowanym i zrealizowanym przestępstwem. Do tego ocena uwarunkowań psychologicznych skazanego również sprzyja sformułowaniu konstatacji, iż wobec skazanego obiektywnie surowa kara 15 lat pozbawienia wolności za przypisaną mu zbrodnię (zaś kara łączna 18 lat pozbawienia wolności za wszystkie przypisane mu skarżonym wyrokiem czyny) spełni swoje cele prewencyjne nie mniej skutecznie niż 25-cio letni okres izolacji.

Autor apelacji eksponując natomiast dostrzeżone i prawidłowo wyważone już przez Sąd I instancji okoliczności przemawiające na niekorzyść oskarżonego traci

z pola widzenia inne, może nie bezpośrednio, ale jednak korzystane dla jego osoby okoliczności. I tak zauważyć należy, że jakkolwiek negatywne aspekty postawy procesowej oskarżonego, w szczególności te prezentowane w toku postępowania jurysdykcyjnego (pomówienie świadka o dokonanie zbrodni zabójstwa) zasługiwały na odpowiednią reakcję przy wyważaniu wymiaru orzeczonej mu kary, toteż w ocenie tutejszego Sądu dostrzeżenia i obiektywnej oceny wymaga także jego postawa w postępowaniu przygotowawczym, w początkowej jego fazie. W złożonych wówczas wyjaśnieniach dotyczących okoliczności poniesienia śmierci przez pokrzywdzoną E. R., P. R. konstruktywnie przedstawił przebieg inkryminowanego zdarzenia, co też pozwoliło biegłemu z zakresu medycyny sądowej ustalić mechanizm spowodowania zgonu pokrzywdzonej. Ciało ofiary po ich odnalezieniu znajdowało się bowiem w stanie zaawansowanego rozkładu gnilnego, a co uniemożliwiało kategoryczne wnioski w zakresie przyczyn śmierci kobiety, a także nie dostarczało zdaniem biegłego dostatecznych dowodów wskazujących na karygodny udział osób trzecich w jej zgonie. Dopiero zatem wyjaśnienia oskarżonego pozwoliły sformułować takie konkluzje. Sąd Apelacyjny dostrzegł też pewne inne aspekty

w zachowaniu oskarżonego mogących świadczyć o rodzącej się u niego, wprawdzie umiarkowanej, ale skruchy. Jako przykład przytoczyć należy chociażby fakt cofnięcia przez niego wywiedzionej na jego korzyść apelacji, co w pewnym sensie stanowi wyraz akceptacji wydanego wobec niego rozstrzygnięcia oraz brak dalszej woli polemizowania z ustaleniami poczynionymi przez Sąd I instancji.

W zaprezentowanych realiach Sąd Odwoławczy stwierdził brak podstaw do podważania wydanego rozstrzygnięcia. Nie zostały przekroczone granice swobodnego uznania sędziowskiego, zatem nie można mówić o rażącej niewspółmierności kary w rozumieniu art. 438 pkt 4 k.p.k. Wymierzone względem oskarżonego kary jednostkowe oraz kara łączna będą odpowiednie z punktu zasad wyrażonych w przepisach art. 53 k.k. oraz art. 85a kodeksu karnego, spełniają cele zarówno prewencji indywidualnej, jak i generalnej.

Z tych wszystkich względów Sąd Apelacyjny, w oparciu o dyspozycję art. 437 § 1 k.p.k. orzekł jak w punkcie I wyroku.

O kosztach nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej oskarżonemu z urzędu

przez adw. Ł. J. w postępowaniu apelacyjnym, orzeczono na podstawie art. 29 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 26 maja 1982 r. Prawo o adwokaturze (t.j. Dz. U. z 2016 r., poz. 1999, ze zm.) oraz § 17 ust. 2 pkt 5 w zw. z § 20 w zw. z § 4 ust. 1 i 3 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 3 października 2016 r. w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (Dz. U. z 2016 r., poz. 1714).

Zważywszy na fakt, iż rozpoznawany w postępowaniu apelacyjnym środek odwoławczy pochodził wyłącznie od oskarżyciela publicznego, Sąd Odwoławczy w oparciu o przepis art. 636 § 1 k.p.k. wydatkami za to postępowanie obciążył Skarb Państwa (punkt III wyroku).

Stanisław Stankiewicz Stanisław Kucharczyk Janusz Jaromin